

Uzasadnienie

do zarządzenia Nr 18 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 11 października 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Las Pilczycki PLH020069

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Las Pilczycki PLH020069 zatwierdzono decyzją Komisji Europejskiej jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty 12 grudnia 2008r., którą opublikowano w Dzienniku Urzędowym Komisji Europejskiej 13 lutego 2009r. (wejście w życie dnia 6 marca 2009r.), a wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie przedmiotów ochrony wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej tj.:

- 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*,
 - 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*,
 - 6430 Ziołorośla górskie *Adenostylion alliariae* i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*,
 - 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris*,
 - 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*,
 - 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Athenion*,
 - 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum*;
- oraz gatunków zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej:
- 1308 Mopek *Barbastella barbastellus*,
 - 1318 Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*,
 - 1355 Wydra *Lutra Lutra*,
 - 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
 - 1188 Kumak nizinny *Bombina Bombina*,
 - 6169 Przeplatka maturna *Hypodryas maturna*,
 - 6177 Modraszek telejus *Phengaris teleius*,
 - 1060 Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*,
 - 1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*,
 - 1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*.

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty - projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Natura 2000 Las Pilczycki PLH020069 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się latem 2011 roku w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura

2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytetu V.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W trakcie prac terenowych zweryfikowano listę przedmiotów ochrony w obszarze i wykreślono z niej siedliska: 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis*, 6410 Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe *Molinion*, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatioris* oraz gatunki: 1355 Wydra *Lutra Lutra*, 1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, 1188 Kumak nizinny *Bombina Bombina* (w przypadku gatunków, z uwagi na ich możliwe incydentalne pojawienie się w Obszarze, zmiana kategorii z C na D – gatunki występujące w Obszarze, ale nie będące przedmiotem ochrony).

Obserwowane w przeszłości płaty siedlisk 6410 i 6510 zostały zdegradowane prawdopodobnie w wyniku powodzi - wysoki stan wód na rzece Odrze latem 2010 roku (doszło do naniesienia żyznych namulów i zniszczenia darni łąk). Ponadto na jednym z płatów siedliska podawanego jako 6510 stwierdzono występowanie siedliska 6440 Łąki selernicowe *Cnidion dubii*, które zostało włączone do listy przedmiotów ochrony ostoi. Wskazanie w SDF Obszaru siedliska 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranunculion fluitantis* uznano za pierwotny błąd inwentaryzacji – z uwagi na stan potencjalnego miejsca występowania siedliska – zanieczyszczoną rzekę Ślęza - nie jest i nie było możliwe jego występowanie w Obszarze.

Natomiast jeśli chodzi o gatunki płazów, wykonane w 2012 roku badania terenowe i opinia ekspertów wskazały na brak możliwości występowania gatunków na terenie ostoi – był to pierwotny błąd inwentaryzacji. W Obszarze nie występowały i nie występują dogodne dla gatunków siedliska. Stwierdzenie możliwości występowania gatunków w chwili sporządzania pierwotnego SDF prawdopodobnie wynikało z faktu, iż gatunki incydentalnie mogą pojawiać się w Obszarze w przypadku podwyższonego stanu wód w Odrze lub po powodzi. W czasie prac terenowych nad PZO stwierdzono również, iż należy zmienić kategorię gatunku 1355 wydry - tereny potencjalnego występowania gatunku (koryto rzeki Ślęzy wraz ze strefą brzegową i siedliskami otwartymi; ujściowy odcinek Ślęzy oraz tereny wzdłuż koryta Odry) nie są dla wydry atrakcyjne (uboga baza pokarmowa i brak atrakcyjnych schronień), możliwe jest pojawianie się 1-2 osobników.

Powyższe pozwoliło na zaktualizowanie Standardowego Formularza Danych Obszaru (aktualizacja SDF – czerwiec 2013 roku). Zmieniono również parametry siedlisk przyrodniczych (wielkość zajmowanej powierzchni, reprezentatywność, stan zachowania i ocena ogólna) i gatunków (stan siedlisk, ocena znaczenia obszaru). Zaktualizowano również opis obszaru, wartość przyrodniczą i znaczenie oraz zagrożenia.

Podczas prac nad projektem przeanalizowano przebieg granic Obszaru i wskazano na konieczność zmiany granic, polegającą na ich dociągnięciu do istniejących granic działek ewidencyjnych.

W Obszarze dominują siedliska leśne, które są jednocześnie kluczowe w zakresie ochrony cennych gatunków entomofauny. Większość płatów siedlisk przyrodniczych znajduje się na działkach należących do Skarbu Państwa (Nadleśnictwo Miękinia, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu) oraz gminy Wrocław.

Ze zidentyfikowanych zagrożeń najważniejsze wynikają z faktu, iż Obszar został podzielony na dwie części estakadą Autostradowej Obwodnicy Wrocławia, której budowa spowodowała również bezpośrednie zniszczenie 6 ha siedlisk leśnych obszaru, stanowiących również siedliska chronionych gatunków bezkręgowców. Natomiast eksploatacja drogi powodować będzie częściową defoliację lasu i dzielenie populacji zwierząt.

Głównym zagrożeniem dla leśnych siedlisk w obszarze jest ekspansja obcych gatunków lub neofityzacja runa oraz wzrost penetracji ludzkiej, której efektem może być rozjeżdżanie i wydeptanie runa leśnego lub pożar lasu. Negatywnym efektem sąsiedowności lasu z terenem rodzinnych ogródków działkowych jest zaśmiecenie brzeżnych partii lasu. Powyższe zagrożenia mogą również negatywnie oddziaływać na zwierzęta stanowiące przedmioty ochrony obszaru, dla których las stanowi miejsce bytowania lub rozwoju. Potencjalnym zagrożeniem dla obszaru (zwłaszcza dla łąk) jest też planowana modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego, w szczególności przebudowa nadbrzeży Odry i wałów Ślęzy. Z kolei zagrożeniem dla siedlisk łąkowych oraz bytujących na nich gatunków motyli jest zarzucenie ekstensywnego użytkowania gruntów (łąk), co skutkuje postępującą sukcesją wtórną na płatach nieleśnych siedlisk przyrodniczych oraz intensywnym

rozwojem ekspansywnych gatunków traw i innych bylin, zmieniających w sposób znaczący fizjonomię chronionych zbiorowisk.

Działania ochronne mają na celu utrzymanie właściwego stanu przedmiotów ochrony, tj. zachowanie powierzchni siedlisk oraz poprawę ich stanu poprzez ochronę czynną (dotyczy siedlisk 9170, 91F0, *91E0, 6440 oraz siedlisk gatunku 6177), poprawę ciągłości siedlisk gatunków 6169, 1308, 1318, utrzymanie obecnego stanu siedlisk gatunków 1084 i 1088 oraz uzupełnienie stanu wiedzy o siedlisku 6430 i gatunku 1060.

Zaplanowany monitoring dotyczy kontroli płatów siedlisk przyrodniczych i oceny stanu ich zachowania w zakresie wykonywania działań ochronnych oraz oceny stanu populacji gatunków 1308, 1318, 1084, 1088, 6169, 6177, 1060.

Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmiany w istniejącym *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia*, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Analiza wyżej wymienionego dokumentu planistycznego wykazała, iż w przypadku 3 działek położonych w Obszarze (działki nr 2, 7, 10 obręb Pilczyce) należy zmienić przeznaczenie terenu – działka nr 2 wskazana jako grunt orny w rzeczywistości stanowi łąkę, która w północno-zachodniej części stanowi potencjalne siedlisko czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*, natomiast działki nr 7 i 10 wskazywane jako nieużytki stanowią siedlisko przyrodnicze łąki selearnicowe *Cnidion dubii*, które jest jednocześnie siedliskiem modraszka telejusa *Phengaris teleius*.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

Pierwsze spotkanie informacyjne, na którym przedstawiono założenia projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, listę obszarów, dla których sporządzane będą plany zadań ochronnych, oraz zasady współpracy odbyło się w dniu 4 marca 2010r. Na spotkanie zaproszone zostały właściwe samorządy gminne, na terenie których znajdują się obszary Natura 2000, dla których będą opracowywane plany zadań ochronnych.

W dniu 30 kwietnia 2011r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 2011r. o zamiarze przystąpienia do opracowania projektów planów zadań ochronnych dla 35 obszarów Natura 2000 w województwie dolnośląskim (w tym dla przedmiotowego obszaru). Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miejskiego we Wrocławiu, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 16 maja - 6 czerwca 2011r. Następnie w dniu 23 listopada 2011r. w Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) oraz w Gazecie Wyborczej o zasięgu wojewódzkim ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 21 listopada 2011r. informujące o przystąpieniu przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska do sporządzenia projektów planów zadań ochronnych dla 3 obszarów Natura 2000, w tym dla obszaru Las Pilczycki. Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miejskiego we Wrocławiu, gdzie wisiało na tablicy ogłoszeń w dniach 28 listopada – 21 grudnia 2011r.

W procesie prac nad planem zadań ochronnych dla Obszaru zorganizowano dwa spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, na które zaproszono osoby i podmioty prowadzące działalność gospodarczą w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, przedstawiciele samorządów, organizacji pozarządowych, grupę ekspertów oraz inne zainteresowane strony. Podczas spotkań omówiono zasady pracy nad projektem planu zadań ochronnych, przedstawiono obecny stan wiedzy o Obszarze i jego przedmiotach ochrony. Poza tym omawiano kwestie korekty granic Obszaru, SDF-u, zapisy dokumentów planistycznych oraz omówiono rzeczywiste i potencjalne zagrożenia, jakie zidentyfikowano w obszarze. Uzgodniono także cele ochrony, ustalono działania ochronne oraz określono zasady monitoringu działań ochronnych i przedmiotów ochrony.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody na posiedzeniu w dniu 10 grudnia 2012r.

Obwieszczeniem z dnia 8 lipca 2013r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627 ze zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej w dniu 15 lipca 2013r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego we Wrocławiu w dniach 16 lipca – 6 sierpnia 2013r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Projekt zarządzenia został przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Uwagi zostały przekazane pismem znak: DON-WP.082.1.39.2013.jb z dnia 23 maja 2013r. Wszystkie techniczne uwagi GDOŚ zostały uwzględnione. Zgodnie z zaleceniem wskazano zagrożenia, cele i działania ochronne dla wszystkich przedmiotów ochrony Obszaru wymienionych w SDF. Inne uwagi dotyczyły wskazania w treści zarządzenia nowych przedmiotów ochrony (6440 łąki selernicowe), co wymaga aktualizacji SDF obszaru. Na wniosek RDOŚ we Wrocławiu SDF został zaktualizowany w czerwcu 2013 roku. Dokonano podziału działań, dotyczących ochrony czynnej siedlisk 6177 modraszka telejusa *Phengaris teleius* na zmodyfikowane działania obligatoryjne i fakultatywne. Nie została natomiast uwzględniona uwaga dotycząca usunięcia Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu jako jednego z podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działania ochronnego, dotyczącego miejsc bytowania i rozrodu 1084 pachnicy dębowej *Osmoderma eremita* i 1088 kozioroga dębosza *Cerambyx cerdo*, bowiem na wałach, będących w zarządzie tej instytucji, zlokalizowane są m.in. drzewa zasiedlone przez ww. gatunki bezkręgowców. Nie wskazano także – pomimo wniesionej uwagi – działań ochronnych z zakresu ochrony czynnej do zagrożenia K03.03 (zamieranie, w wyniku choroby, jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, rośliny, na której odbywa się cykl rozwojowy przeplatki maturny *Euphydryas maturna*), bowiem nie opracowano dotychczas jednoznacznej metody ograniczania rozwoju tej choroby. Jednak w działaniach dotyczących monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych wpisano działanie polegające na monitorowaniu stanu drzew należących do gatunku jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zm.), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego w dniu 11 września 2013r.